

Belgiens Fængselsvæsen.

- I. Institutions relatives aux service des prisons, 1906 (140 Sider).
- II. Règlement général des prisons, 1905 (144 Sider).

Disse af det belgiske Justitsministerium udgivne Samlinger give i Forening et fuldstændigt Overblik over det belgiske Fængselsvæsens Organisation i alle Retninger, og man faar derigennem et levende Indtryk af, at denne ikke er af ny Dato, men skyldes en igennem mange Aar af fremragende og alvorlig interesserede Mænd ledet Udvikling, et Indtryk, der ogsaa paatrænger sig Enhver ved personligt Besøg i belgiske Fængsler.

Det første af de nævnte Værker omhandler væsentlig de almindelige Regler om Fængslernes forskellige Bestemmelse og Fangernes Fordeling i disse samt om Fængslernes Personale, medens det andet Værk væsentlig omhandler alt, hvad der vedrører Fangernes Behandling og den daglige Tjeneste i Fængslerne, men det egentlig ledende Princip for de forskellige Reglers Optagelse i den ene eller den anden Samling er ikke let at faa fat paa og kan jo iøvrigt ogsaa være ret ligegyldigt for nærværende Redegørelse.

Samtlige 25 belgiske Fængsler ere inddelte i 4 Klasser efter deres forholdsvis Størrelse og Betydning; til 1ste Klasse hører saaledes de store Fængsler i Gand og Louvain, der optage alle de i hele Landet til Strafarbejde over 5 Aar dømte Personer (prisons centrales), medens de andre

23 Fængsler (prisons secondaires) optage Personer dømte til Straf under 5 Aar og iøvrigt har deres Omraade lokalt bestemt efter Domsstedet. ligesom de ogsaa give Plads for Varetægtsfanger m. fl.

Til Centralfængslet i Gand hører derhos en særlig Afdeling for Fanger under 18 Aar. For slige unge Mennesker gælder iøvrigt den Regel, at de kan dømmes til efter udstaaet Straf at stilles til Regeringens Disposition, indtil de med det 21de Aar har opnaaet Myndighedsalder, og de kan i saa Tilfælde tilbageholdes i Fængslets Afdeling for unge Mennesker indtil dette Tidspunkt.

Domme lydende paa, at Vedkommende stilles til Regeringens Disposition indtil opnaaet Myndighedsalder, kan forøvrigt ogsaa afsiges uden Forbindelse med Straf, nemlig for Personer under 18 Aar, der ere overbeviste om vanemæssigt Betleri eller Løsgængereri, og for Personer under 16 Aar, som har gjort sig skyldige i mindre Forseelser. I saadanne Tilfælde anbringes de Paagældende imidlertid først i Opdragelsesanstalter og overflyttes kun til den omtalte Ynglinge-Afdeling af Fængslet i Gand, naar de opføre sig særlig slet i Opdragelsesanstalterne.

En anden ejendommelig Anvendelse af Fængslerne skyldes den belgiske Lovgivnings Regler om, at en Fader uden videre kan fordre sine Børn under 16 Aar indsatte i disse indtil 1 Maaned (détention par la correction paternelle), og, hvis hans Andragende derom efter Domstolens Prøvelse findes beføjet, ogsaa faa Børn fra 16—18 Aar indsatte indtil 6 Maaneder, uden at de behøve at have begaaet nogen strafbar Handling. Indsættelsen betragtes derfor heller ikke som Straf, og Barnets Navn eller Motiverne til dets Indsættelse maa ikke opføres i Fængslets Protokoller. Faderen kan derhos selv forkorte Fængselsopholdet og maa selv betale Omkostningerne derved, forsaavidt han ikke kan godtgøre helt eller delvis at være ude af Stand dertil.

Til de Personer, der skal kunne ansættes i Fængsels-

væsenet, stilles der bestemte Fordringer. Foruden at være indfødte, af ulasteligt Levnet og legemlig sunde, maa de — afset fra Kontorister — være fyldt 25 Aar og ikke over 37 Aar, medmindre de alt ere ansatte i en pensionsberettiget Stilling, og ved det fyldte 67 Aar gaa de ubetinget af. De kvindelige Opsyn ere alle Nonner, og Betjentene skal enten være fuldt uddannede i et Haandværk eller være Underofficerer med 8 Aars aktiv Tjeneste. Alle maa de derhos fra øverst til nederst underkaste sig en særlig Examen, i de lavere Grader kun omfattende almindelig Skrive-, Læse- og Regnefærdighed, men iøvrigt stigende i Vanskelighed for hver Grad, der skal kunne naas. De erholde derhos alle en særlig Karakter for det Indtryk, deres ydre Menneske gør (apparence physique), hvilken Karakter der er tillagt en vis forholdsvis Værdi, og ingen maa være mindre end 1,65 Meter (= 63") høj; kun Kontoristerne, men ikke Direktørerne kan nøjes med 1,60 Meter. Direktør-Examen bestaar eksempelvis i:

- 1) Skriftlig Bøsvarelse af et penitentiært Spørgsmaal (6 Timer),
40 Points.
- 2) Mundtlig Prøve i:
 - a) de gældende Love og Reglementer, som berøre Straffe- og Fængselsvæsen ($\frac{1}{2}$ Time),
 - b) de forskellige Straffesystemer i Belgien og Udlandet ($\frac{1}{2}$ Time),
 - c) Arbejdsorganisation og Fængselshygiejne ($\frac{1}{2}$ Time),
- 3) Ydre Fremtræden 20 Points

} 40 Points

og til denne Examen kan kun den indstille sig, som i mindst 2 Aar har været ansat som 1ste Assistent. Examinerne afholdes af en af Justitsministeriet udnævnt Kommission i Bryssel, for de underordnede Funktionærers Vedkommende efter en foreløbig Prøve for vedkommende Fængselsdirektør, hvormed det formodentlig er Meningen at standse de ubetinget umulige Aspiranter. Den største Del af Personalet maa derhos forinden Ansættelse eller Avancement gøre $\frac{1}{2}$ Aars praktisk Prøvetjeneste i vedkommende Stilling.

Til disse Bestræbelser for at sikre Uddannelse og

Duelighed kommer derhos en ret streng Disciplin med Hensyn til Funktionærernes hele Forhold i og udenfor Tjenesten. De maa saaledes ikke uden Ministeriets særlige Tilladelse under eget eller Hustrus eller anden Mellemmands Navn drive nogensomhelst anden lønnet Beskæftigelse, Handel eller deslige, og de maa ikke under nogen Form være økonomisk interesserede i Leverancer til Fængslerne, ja end ikke handle privat med Fængslets Leverandører. De maa ikke deltage i politisk Agitation og ikke søge eller uden Ministeriets Tilladelse lade sig vælge til nogetsomhelst Hverv, ligesom de kun ad embedsmæssig Vej tør søge Lønningsforbedring etc., ja endog til at indsamle Bidrag for at give Hædersgaver til Kolleger eller Overordnede kræves Ministeriets Sanktion. Det er dem endelig forbudt at indføre spirituøse Drikke i Fængslet og at snuse, skraa eller ryge Tobak i Fangernes Nærværelse ligesom naturligvis at anvende Fanger eller underordnede Funktionærer til private Tjenester og at meddele Udenforstaaende nogensomhelst Oplysninger fra Fængslet eller Fangerne noget fra Omverdenen.

Iøvrigt findes nøjagtige Forskrifter om hver enkelt Funktionærs Pligter lige fra Betjent til Direktør; den sidste maa saaledes aldrig være borte fra Fængslet samtidig med sin Assistent og skal være personlig ansvarlig for Fængslets Sikkerhed og Orden i alle Maader, og der gives ham adskillige nyttige Anvisninger i saa Henseende, f. Ex. om at paase, at intet Træ faar Lov at gro op ad Ringmuren, og at intet Værktøj, Stige eller lignende Genstande lades ude i Terrænet om Natten. Det paalægges ham at sørge for hyppig Cellevisitation og at lade Klæderne fratage de farlige Fanger om Natten, ligesom det indskærpes, at Fangerne trænge til særlig omhyggeligt Tilsyn i den første Tid efter deres Arrestation og efter deres Fremstillinger for Retten; der er kort sagt en Mængde nyttige Vink for den praktiske Fængselsmand, som naturligvis ikke her alle lade sig opregne.

Man skulde tro, at der til de strenge Fordringer med Hensyn til Personalets almindelige og specielle Uddannelse svarede gode Lønninger. Dette er imidlertid saa langt fra Tilfældet, at disse tværtimod selv efter nordiske Forhold ere ret tarvelige, end sige da efter Priserne paa Livsfornödenheder i et Land som Belgien. Hele Personalet er inddelt i som Regel 3 Lønningsklasser indenfor hver Grad, saaledes 3 Klasser af Betjente og Overbetjente, 4 Klasser af Direktører osv. Betjentenes Lønninger ere fra 1150—1300 Kr., Overbetjentenes 1950—2400 Kr. og Direktørernes 2800—5400 Kr., heri medregnet Bolig og alle Emolumenter samt Alderstillæg.

Iøvrigt indeholder det første af de ovennævnte Værker nøjagtige Forskrifter om Personalets Uniformering og Udrustning, om Fangernes Forplejning, Beklædning og Sengetøj, om Cellernes Inventarium og om de Bøger, der skal anvendes ved Fangernes Uundervisning m. m., samt sluttelig 50 Sider med Regler for Fængslernes Kasse- og Regnskabsvæsen, hvilket naturligvis ikke i Enkelthederne har almindelig Interesse udover den, der knytter sig til at se alt sligt ensartet og omsigtsfuldt ordnet og Bestemmelserne samlede paa et Sted, saaledes at alle og enhver og ikke kun nogle faa indviede har Adgang til at lære dem at kende.

Den daglige Bestyrelse af Fængslerne tilkommer naturligvis Direktøren, men over ham staar Generalinspektøren for Fængselsvæsenet og Justitsministeriet, hvorhos der tillige findes et borgerligt Tilsynsraad. Dette vælges af Kongen paa 6 Aar og bestaar af 3, 6 eller 9 Medlemmer efter Fængslets Størrelse foruden af nogle lokale Embedsmænd som fødte Medlemmer. Tilsynsraadet skal ved et eller flere af sine Medlemmer under Ledsagelse af en af Fængslets Embedsmænd inspicere det vedkommende Fængsel mindst 1 Gang ugentlig og holder regelmæssige Møder ved Centralfængslerne 2 Gange, ved de andre Fængsler 1 Gang om Maaneden og iøvrigt saa ofte, som Omstændighederne

gør det ønskeligt. Det fører Tilsyn med hele Styrelsen af Fængslet i alle Henseender undtagen Kasse- og Regnskabsvæsenet. Til Støtte for sin Virksomhed modtager det daglige Rapporter over Bevægelserne i Fangetallet og alle indtrufne særlige Begivenheder, saasom Ulykkestilfælde, forsøgte eller fuldbyrdede Undvigelser og Selvmord, Tilfælde af Sindssyge, ikendte Disciplinærstraffe, Sygdomme eller Forseelser blandt Personalet m. m., og det kan indenfor sit Omraade gøre Indberetninger og Forslag direkte til Ministeriet, til hvem det derhos hvert 3die Aar afgiver en almindelig Oversigt over Fængslets Tilstand og Forhold i den forløbne Tid. Endelig kan Tilsynsraadet — jævnsides med Direktørerne — gøre Indstilling om Benaadning og betinget Løsladelse.

Hvad Fangebehandlingen angaar, da er der tidligere i dette Tidsskrift *) gjort saa udførlig Rede for Varetægtsfangernes Vedkommende, at dette Punkt her skal forbigaaes og nogle Bemærkninger kun gøres om de Regler, der gælde for Straffefangerne.

Fælles for disse er, at de alle udstaa Straffen i Enkeltcelle indtil 10 Aar, forsaavidt deres legemlige eller sjælelige Helbredstilstand ikke gør Behandling i Fællesskab mere hensigtsmæssig. Efter 10 Aars Ophold i Celle stilles der Valget imellem Fortsættelse i Celle eller Overgang til Fællesskab, hvoraf Resultatet fra 1870—98 har været, at de 74 % har valgt at forblive i Celle.

Alle Straffanger paa over 7 Dage undtagen politiske Forbrydere have derhos Arbejdspligt; Arbejdet drives væsentlig for Statens Regning og bestaar først og fremmest i Udførelse af Tjeneste til Fængslets daglige Drift eller Fortærdigelse af Genstande til Fængslerne eller andre Statsinstitutioners Brug; om fornødent maa dog ogsaa Fangernes Arbejdskraft overdrages til Entreprenører til saadanne Priser, at Varerne dog kun kan fremstilles saa

*) Bd. 21, S. 281 ff.

meget billigere end det tilsvarende Produkt i det fri Liv, som det altid noget ringere Fængselsarbejde gør berettiget. Af den Betaling, der ydes for Arbejdet, tilfalder $\frac{1}{2}$, $\frac{2}{5}$ eller $\frac{3}{10}$ Fangen, eftersom han er dømt henholdsvis til emprisonnement correctionnel (8 Dage — 5 Aar), réclusion (5—10 Aar) eller travaux forcés (10 Aar indtil Livstid), medens Resten tilfalder Statskassen. Den ene Halvdel af den Fangen tilfaldne Arbejdsfortjeneste opbevares til hans Løsladelse, da der udbetales ham højst 50 Francs, medens den mulige Rest indsættes paa en Sparekassebog for ham til successive Forbrug, hvorimod han alt i Fængslet kan bruge den anden Halvdel til Indkøb af Levnetsmidler og enkelte andre Ting, sjældnere eller hyppigere efter Straffartens Strenghed, dog aldrig i de første 3 Maaneder af Straffetiden og ikke i det første Aar, hvis han tidligere en eller flere Gange er straffet med mindst 3 Maaneders Fængsel. Blandt de Genstande, der kan købes, findes ogsaa Røgtobak, som det er tilladt at nyde under Gaardturene, medens Skraatobak er ubetinget forbudt; her i Landet og saa godt som alle andre Steder er dette jo ganske omvendt; det er maaske tvivlsomt, om ikke Belgien har truffet det rette, da de der gældende Regler dog muliggør en tidsmæssig Begrænsning i Nydelsen af Tobak, som ikke lader sig gennemføre, naar Brugen af Skraatobak er tilladt.

Undervisning er obligatorisk for alle Fanger under 18 Aar uden Hensyn til Straffetidens Længde og for alle Fanger under 40 Aar paa mindst 6 Maaneders Straffetid; den omfatter ordinært Læsning, Skrivning og Regning samt Begyndelsesgrundene af Grammatik og af Fædrelandets Historie og Geografi, men den kan efter Omstændighederne udvides til andre Fag. Det indskærpes, at Undervisningens Formaal foruden den intellektuelle Paavirkning tillige er at bibringe Fangerne Forstaaelse af deres sociale Pligter, hvorfor Læreren hver Undervisningsdag skal holde en moralsk Forelæsning for hver Klasse. Undervisningen fore-

gaar i et særligt Skolelokale, men Lærerne besøge tillige Fangerne i Cellerne for at vejlede og kontrollere deres Selvarbejde og Forberedelse til Skolen. Der holdes ved Begyndelsen og ved Slutningen af Straffetiden Examen over hver Fange, som har besøgt Skolen, foruden Opryknings-examina ved Klasseforandring, og Skolerne ere underkastede den almindelige Inspektion af Skoleautoriteterne for Begynderskoler.

Bibliotheket bestyres af Lærerne, idet dog baade Direktøren, Præsten og Lægen deltage i Valget af Bøger, som yderligere maa approberes af Justitsministeriet, og Fangerne ere som Regel indskrænkede til disse Bøger; Direktøren kan dog tillade udenlandske Fanger at benytte Bøger paa deres eget Sprog og Fanger med højere Dannelse at studere videnskabelige Værker, medens Aviser naturligvis ere ubetinget banlyste.

Den religiøse Paavirkning udøves af det anerkendte Trossamfunds Præster, hvortil Fangen hører, medmindre han udtrykkelig begærer sig fritaget for gejstlige Besøg, og Kirkegangen er da naturligvis heller ikke tvungen. Det tillades ikke en Fange at faa Besøg af Præsten for et Trossamfund, hvortil han ikke før har hørt, uden under ganske særlige Omstændigheder og med Justitsministeriets Billigelse.

Meget nøjagtige Regler gives ogsaa til Opretholdelse af Fangernes Sundhed.

En speciel Sindssygelæge er saaledes knyttet til ethvert Fængsel og skal af Direktøren tilkaldes i ethvert mistænkeligt Tilfælde uden Hensyn til, om den ordinære Fængselslæge finder det nødvendigt eller ej, og naar en Fange paa Grund af Sindssyge flyttes til et Sindssygehospital, skal hans Familie saavidt mulig underrettes derom, selv om denne er bosat i Udlandet. — Hver Uge faar Fangerne Fodbad og hver Maaned helt Bad, og det Stykke Sæbe, en Fange har brugt, maa ikke gives til en ny, medmindre

der haves Sikkerhed for, at den første ikke led af nogen smitsom Sygdom.

Alle Fanger paa over 3 Maaneder skal bære Fange-
dragt, medens de paa kortere Tid ikke ere forpligtede,
men dog berettigede dertil, hvis de ønske at spare deres
egne Klæder. Barbering og kort klippet Haar er ogsaa
kun paabudt for Fanger med over 3 Maaneders Straffetid,
medmindre Renlighedshensyn kræver det.

Den egentlige Forskel mellem de forskellige oven-
nævnte Strafarter træder saaledes — afset fra Straffetidens
Længde og den dermed sammenhængende Fordeling i for-
skellige Fængsler — egentlig kun frem med Hensyn til den
mere eller mindre hyppige Adgang til Korrespondance,
Besøg og Indkøb af Extraforplejning. Om Korrespondancen
er det iøvrigt udtrykkelig foreskrevet, at denne kun maa
omhandle private Anliggender, men Kontrollen skal da og-
saa have en rent fængselsmæssig Karakter, og det er Di-
rektøren forbudt at benytte sin derved erhvervede Kund-
skab til Meddelelser til retslige Autoriteter eller andre.

Naar Embedsmænd aflægge Cellebesøg hos kvindelige
Fanger, skal det altid foregaa for aaben Celledør og under
Ledsagelse af et kvindeligt Opsyn, som skal holde sig i en
saadan Afstand, at hun kan se, men ikke høre, hvad der
foregaar.

Hvad endelig Disciplinærstraffene angaar, da ere disse
følgende:

- 1) Nægtelse af Arbejde, Læsning, Skolegang, Besøg, Korre-
spondance, Adgang til Extraforplejning eller andre til-
staaede Begunstigelser.
- 2) Kostens Indskrænkning til Vand og Brød indtil 9 Dage
med 1 Dags Afbrydelse hver 3die Dag.
- 3) Hensættelse i mørk eller lys Strafcelle med haardt
Natteleje indtil 9 Dage med Adgang til Forlængelse i
Tilfælde af nye Forseelser under Disciplinærstraffens
Forløb, i saa Tilfælde dog med 1 Dags Mellemløb.

De forskellige Straffe kan kombineres og kan jo derved blive ret kraftige.

Til de her omhandlede Regulativer slutter sig endelig et 759 Sider stort Bind med Formularer til Fængslernes Protokoller og embedsmæssige Udfærdigelser af enhver tænkelig Art.

Det almindelige Indtryk, som man faar ved det nærmere Studium af de omtalte Værker og forhaabentlig ogsaa af nærværende Uddrag, er det, at man i Belgien i alle Henseender overlader overordentlig lidt til Fængselsdirektørernes Skøn og Konduite. Man kan naturligvis disputere om, hvor vidt man i denne Retning bør gaa, men der er næppe Tvivl om, at det under vore Dages store Mistænksomhed overfor alle offentlige og ikke mindst Fængsels-Autoriteter, er en Støtte for disse i deres daglige Virksomhed, at de Regler, der hævdes, ikke kan faa Skinnet af personlig Vilkaarlighed, men hvile paa en bredere, af dem uafhængig Basis, og der kan næppe heller tvistes om, at de hér anmeldte Værker har gennemført den dem stillede Opgave paa en mønstergyldig Maade.

S. Grundtvig.